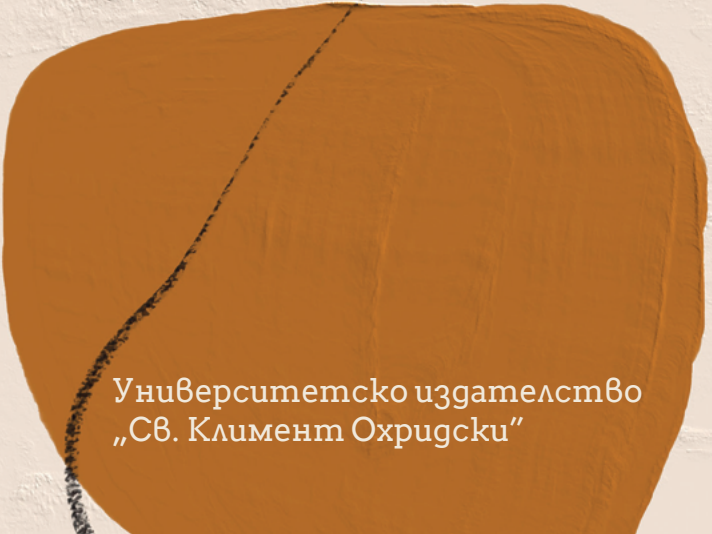
The background is a light beige or off-white color with a subtle, textured appearance. A large, irregular pink shape is positioned in the upper right quadrant. A thick, black, hand-drawn scribble, resembling a calligraphic line or a thick marker stroke, loops around the pink shape and extends across the middle and right side of the page. There are also some small black speckles scattered around the main scribble.

**ЕДИНСТВО
И РАЗДЕЛЕНИЕ
В ЕЗИЦИТЕ,
ЛИТЕРАТУРИТЕ
И КУЛТУРИТЕ**

A large, irregular orange shape is located in the bottom left corner of the page. It has a soft, painterly edge and is partially overlapped by the black scribble from the upper section.

Университетско издателство
„Св. Климент Охридски“

ЕДИНСТВО И РАЗДЕЛЕНИЕ В ЕЗИЦИТЕ,
ЛИТЕРАТУРИТЕ И КУЛТУРИТЕ

Международна научна конференция

ЕДИНСТВО И РАЗДЕЛЕНИЕ В ЕЗИЦИТЕ, ЛИТЕРАТУРИТЕ И КУЛТУРИТЕ

Международна научна конференция

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Факултет по славянски филологии

9–11 май 2023

София • 2025

Университетско издателство „Св. Климент Охридски“

- © 2025 Дарина Младенова, Диана Атанасова, Катерина Войнова, Лилия Трифонова, Мария Маринова, Николай Папучиев, Франческа Земярска, съставители
- © 2025 Дарина Младенова, Катерина Войнова, научни редактори лингвистика
- © 2025 Диана Атанасова, Лилия Трифонова, Франческа Земярска, научни редактори литература
- © 2025 Мария Маринова, Николай Папучиев, научни редактори антропология
- © 2025 Антонина Георгиева, дизайн на корицата
- © 2025 Университетско издателство „Св. Климент Охридски“

ISBN 978-619-7785-09-8 (твърда подвързия)

ISBN 978-619-7785-10-4 (pdf)

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ЛИНГВИСТИКА

Максим Стаменов *Как протича разводът между езици и култури: Османски турски и съветски руски* / 15

Семантико-синтактичен интерфейс: универсалност и специфичност

Светла Коева *Семантични и концептуални фреймове: универсални свойства и специфични черти* / 33

Петя Осенова *Трудната валентност* / 42

Валентина Стефанова, Мария Тодорова, Цветана Димитрова *Анализ на резултатите от изследване на глаголната семантика при деца* / 50

Йовка Тишева, Марина Джонова *За синтаксиса на предикатите за когнитивни състояния* / 59

Христина Кукова *Концептуални фреймове при някои глаголи за комуникация* / 68

Атанас Атанасов *Безлични именни (безглаголни) изречения* / 77

Българският език – континуитет и иновации. Диалекти и разговорна реч

Красимира Алексова *Перцепцията на съществителни имена от ж.р. с определителен член -тѣ под ударение вм. -тѧ* / 83

Ласка Ласкова, Деница Димитрова *Онаковата на таковата: към въпроса за рода на членуваните квалификативни демонстративи на -о-ва-та* / 97

Дарина Младенова *Българските диалектни наречия със значение 'тогава'. I.* / 113

Маргарита Котева *Новият том 11. „Роднински названия“ на Общославянския лингвистичен атлас (ОЛА). (Типология на диалектните различия)* / 125

Мария Мицкова *Диалектоложки бележки от времето на Възраждането върху редуцията на неударените широки гласни в българските говори* / 139

Психолингвистиката днес

Андрей Иванов, Таня Иванова-Съливан *Тенденции и направления в психолингвистиката на славянските езици* / 146

Андреана Ефтимова *Психолингвистиката като източник на изследователски методи в новосъздаващата се бранд лингвистика* / 155

Димитър Попов, Велка Попова, Жанета Андреева *Електронните езикови ресурси и тяхното значение за създаването на модели в психолингвистиката* / 166

Юлияна Стоянова *Грамматическо развитие в ранната детска възраст: приносите на проф. д-р Иван Георгов* / 178

Език и култура, езикът в интернет

Руслана Маргова *Желание за и отказ от език: разказани и забранявани истории от войната в Украйна* / 187

Катерина Войнова *Рекламата – между аргументация и манипулация* / 196

Преподаване на български език като чужд (методически стратегии и учебни практики)

Весела Шушлина *За (не)езиковите грешки в писменото общуване (из практиката на обучението по български език като чужд)* / 201

Мирена Пацева *Прозодични отклонения в речта на носители на тонални езици, изучаващи български като чужд* / 212

Рени Манова *Език и култура в подготовката на начинаещи студенти по програма „Еразъм+“* / 221

II. ЛИТЕРАТУРОЗНАНИЕ

Михаил Неделчев, Младен Влашки *Поглед от Виена* / 233

Остап Сливински *„Тръбите на последния ден“. Предусещане на катастрофа в западноукраинската лирика през 1930-те години* / 243

Владимир Колев *Сталин и Хитлер в очите на украинските интелектуалци непосредствено преди Втората световна война* / 252

Маргрета Григорова *Писма от окупираната Полша към Европа и света. SOS текстовете на войната* / 259

Лилия Желева *Предаването на усещанията за застрашена Европа в превода на украинска литература от 30-те години на XX век* / 270

Световна литература / национални проекции.

Теоретични разпадания и нови конструкции

Иван Иванов *Елена Феранте като световен романист. Между феминизъм, постфеминизъм и куйър идентификация в романа „Измамният живот на възрастните“* / 277

Ясмина П. Кнежевић *Данајски дарови револуције: друго лице слободе у роману Топле педесете Павла Угринова* / 286

Мирјана М. Бечејски, Марија С. Јефтимјевић Михајловић *Прича (о) речима у роману Лагум Светлане Велмар-Јанковић: Језик који нестаје и језик који настаје* / 293

Фотини Христакуди *„Болестите“ на душата в гръцката поезия от първите десетилетия на XX в.* / 300

Димитър Камбуров *Национализираните букви и митът за кирилица* / 307

ПРИЧЕ (О) РЕЧИМА У РОМАНУ *ЛАГУМ* СВЕТЛАНЕ ВЕЛМАР-ЈАНКОВИЋ: ЈЕЗИК КОЈИ НЕСТАЈЕ И ЈЕЗИК КОЈИ НАСТАЈЕ¹

МИРЈАНА М. БЕЧЕЈСКИ (ЛЕПОСАВИЋ, РЕПУБЛИКА СРБИЈА)

МАРИЈА С. ЈЕФТИМИЈЕВИЋ МИХАЈЛОВИЋ (ЛЕПОСАВИЋ, РЕПУБЛИКА СРБИЈА)

Abstract. The research focus of the paper is the stories with and about words which belong to the essayistic flow of the novel *Lagum* by Svetlana Velmar-Janković and represent one of the ways in which the aged heroine searches for lost time and comes to self-discovery. Speaking about the language of the defeated middle class after World War II – the language vanishing, and the language of the totalitarian communist regime – the language emerging, she reveals time layers in words: sociological, political-ideological, ethical, aesthetical... The writer demonstrates a remarkable philological refinement and narrating skillfulness by noticing the characteristics and disintegration of this stuttering Newspeak on the examples of usage and shades of meaning of personal and possessive pronouns, since the absence of formal *you* and informal *you*, *my* and *your*, conceals a new relation towards the personality of the other. Relying on sociolinguistics, but with different aims and methods, then on the theory of cultural alterity as well as on hermeneutics of Paul Ricoeur, the author's attempt is to indicate through the differences between the language vanishing and the language emerging not only the rewriting and covering up of history by the newly-established totalitarian regime, but also an inter-textual connection of *Lagum* with George Orwell's *1984*.

Keywords: Svetlana Velmar-Janković, novel *Lagum*, totalitarian regime, Newspeak, disintegration of language, Orwell's *1984*.

У жанровски разноврсном књижевном делу академика Светлане Велмар-Јанковић² могу се уочити, условно речено, две тематске „линије“ – породична и историографска, као и два основна стваралачка начела – документарност и субјективност. Ако и нису у првом плану, стварни историјски догађаји, културно-историјски споменици и град Београд као незаобилазни топос-јунак, „персонализовани лик“ (Пантић 2012: 167), чине контекст свих њених

¹ Рад је настао у оквиру научноистраживачког рада НИО по Уговору склопљеним са Министарством науке, технолошког развоја и иновација РС број 451-03-47/2023-01/ 200020 од 3. 2. 2023. године.

² Књижевни опус С. Велмар-Јанковић чине романи: *Ожилјак* (1956; друго, прерађено издање 1999), *Лагум* (1990), *Бездно* (1995), *Нигдина* (2000) и *Востаније* (2004); есеји: *Савременици* (1967), *Уклетници* (1993), *Изабраници* (2005), *Сродници* (2013); мемоарска проза: *Прозраци* (2003) и *Прозраци 2* (2015, постхумно); збирке приповедака и записа: *Дорћол* (1981), *Врачар* (1994), *Гласови* (1997), *Књига за Марка* (1998), *Очаране наочаре: приче о Београду* (2006), *Седм мојих другара* (2007), *Врачар* (2016, проширено издање, допуњено новелама „Улица Молерова“ и „Улица Коларчева“, постхумно) и *Записи са дунавског песка* (2016, постхумно); молитве/поезија: *Светилник* (1998); драме: *Кнез Михаило* (1994) и *Жезло* (2001); монографија *Капија Балкана: брзи водич кроз прошлост Београда* (2011).

књига, илуструјући поетички и етички императив ове списатељице: *културу сећања* и свест о важности сведочења.

Тако је и у роману *Лагум*, који уз *Бездно*, овенчан престижном НИН-овом наградом за роман године 1995, представља једну од њених најзначајнијих књига, а несумњиво најзначајнију међу делима породичне трилогије/тетралогије (коју чине роман *Ожиљак*, аутобиографско-мемоарска проза *Прозраци* и *Прозраци 2*, док роман *Нигдина* само делимично припада овој линији). Та стварна, документарно-историјска позадина, испуњена драматичним догађајима у годинама пре, у току и после Другог светског рата, представља оквир овог романа тока свести коју читалац прати посредством бележнице-сећања јунакиње Милице Павловић, прокажене буржујке и супруге стрељаног „народног непријатеља“.³ На заласку живота, у тренутку када се сустичу њена многобројна *сада*, госпођа Павловић још једном пролази кроз *лагуме* своје психе, записује сећања, преиспитује поступке и некадашња осећања, промишља темпоралност и начине на које може призивати нестало време. Бележницу завештава једном од иследника свога мужа, комунистичком „Мајору у пензији“, аскетски оданом идеји Револуције, али смртно заљубљеном у једну буржујку. Фокализација, дакле, није све време „у рукама“ јунакиње: у бележницу је на неколико кључних места дописано мајоровом руком и мајоровим језиком – Новојезиком – виђење истих догађаја са његове тачке гледишта. Година је 1984, што представља интертекстуалну алузију на чувени Орвелов роман – парадигму тоталитарног режима и његовог језика (Новојезика), чија се симболика у *Лагуму* стално призива.

Главни приповедни ток романа прате бројне „каталожке приче“ (Lotman 1976: 308) о њеним савременицима – знаменитим уметницима, интелектуалцима и државницима, као и „бочне теме“, односно наративни и есејистички токови којима госпођа Павловић оживљава минуло доба. Најзначајнији међу њима јесу наратив о великом сликару страдалом у усташком покољу Сави Шумановићу, чија су платна симболички повезана с животом и психологијом јунакиње, али и с културом и духом предратног грађанског друштва, као и намештај „Чипендејл“ стила, који је задовољавао софистицираном укусу међуратне српске буржоазије; приче-есеји о архитектури и улицама Београда, те приче о речима, које ће бити у истраживачком фокусу овога рада.

Приче (о) речима, тачније о језику (грађанске класе) који нестаје под опресијом језика (комуниста) који настаје, јесу једно од средстава којима госпођа Павловић преиспитује своја сећања, покушавајући да кроз многобројна *сада* у која се враћа, разуме и тренутак садашњости у ком се налази. Притом она не сведочи само о личној и породичној судбини, већ и о прекрајању историје –

³ Њен прототип је мајка С. Велмар-Јанковић – Милица Мими Вуловић, такође списатељица, која се само накратко јавила у српској књижевној периодици између два рата. Била је удата за Владимира Велмар-Јанковића, српског писца и члана Недићеве Владе народног спаса у Другом светском рату.

о значајним предратним личностима, догађајима и обележјима епохе које је комунистички режим настојао да избрише из појединачног и колективног памћења, уклањајући и фалсификујући документа, и бришући их са страница званичне историје СФРЈ.⁴ Реч је о професионалној опсесији коју списатељица позајмљује својој јунакињи, такође филологу, с којом дели сумњу у објективност писаних извора, али и „*поверење у причу*“ (Пантић 2012: 168) као „*лабораторијум моралног суда*“ (Рикер 2004: 147), те веру да кроз „пукотине у дискурсу“ (Фуко 2007: 9) језик може сачувати истину (Velmar-Janković 2013: 30; уп. Велмар-Јанковић 2012: 5–47). О томе говори чињеница да основу приче о језику (као и приче о Београду) С. Велмар-Јанковић разапине још у свом романескном првенцу *Ожиљак* и наставља да је тка кроз жанровски разноврсне књиге све до последњег текста. Тумачећи приче о речима језика који нестаје и језика који настаје, настојаћемо да ишчитамо управо оно што је убачено у „рупе за памћење“, да се послужимо Орвеловом сјајном метафором, односно, сведочанство јунакиње о прекрајању и заташкавању историје од стране новоуспостављеног тоталитарног режима. Кроз слојевиту романсирану представу неких историјских личности припадника КПЈ (нпр. племените и храбре Кристе Ђорђевић, рођаке Саве Шумановића и једине комунистичке Госпође), као и кроз ироничан однос јунакињине кћери према неким „снобовским“ навикама буржоаског друштва, ауторка своју нараторку спретно извлачи из замки стварања аутоимажа и хетероимажа, тј. хетеростереотипа (в. Константиновић 2006: 11–17).

Приче (о) речима зачете су већ на првој страници романа. Опседнутост Милице Павловић речима, оним што носе и што крију, што слуте и пророкују, њиховом бојом, звуком и темпом, енергијом и несвесним говорника,⁵ а поготово језиком који нестаје и језиком који настаје, открива семантичке наслаге времена у речима: социолошке, политичко-идеолошке, етичке, естетичке... Предратни *џакови* и послератне *вреће*, предратна *бакалница* и потоња *продавница* нису исто; оне имају синонимно значење само у површинском, ути-

⁴ Доносећи интерпретацију историје током и након Другог светског рата из угла представника поражене буржоаске класе, интерпретацију другачију од оне коју је нудила званична историја, роман *Лагум* доводи у сумњу објективност (научност) историјског сазнања, те историју савладава само као једну причу међу другима. Поетичко полазиште о множини интерпретација историјске приче у складу је са ставовима Пола Рикера да историографија и прича имају исту (приповедну) структуру, утемељену на људском доживљају времена и његовом тумачењу (Riker 1993: 107–117, 207), и да историја и није наука у правом смислу речи, будући да се гради, као и фикциона прича, на основу поверења, односно сведочења (Riker 1993: 123–125).

⁵ „Јерменин је говорио као Дорђолац, отегнуто, речи су му ипак биле ситне а збијене, доста пробојне, имале су оштре, реске ивице које су се, пре но што нестану, усецале у дах старог зрневља. [...] Јерменинове ситне речи лупкале су о празнину око предмета, по шупљини у предметима, одзвањале необично, као опомена на немумштом језику, одједном завојите, мутаве, мађијске, празнина је почела да се шири и да разраста, предмети су се размицали, бакалин се клањао, његов смех се кочио као посекотина“ (Velmar-Janković 2013: 12–13).

литарном семантичком слоју, јер „*продавница* је део речника који су донели партизани. *Продавница* није подразумевала власника, *бакалница* јесте. У годинама којих се сећам као својих, нико од нас не би ни рекао ни написао *вреће* или *продавница*“ (Velmar-Janković 2013: 11–12). Слично је и са речима *служавка/ кућна помоћница, шифоњер/ ормар, веш и рубље, скоро и готово, хамал и амал/ амалин* (Velmar-Janković 2013: 39, 58, 103) итд. У социолошком смислу нарочито су изнијансиране речи *хаузмајстор/ кућепазитељ/ настојник*: настојници су људи од поверења, они познају и друге вештине, не само хаузмајсторске, увек стоје на услузи станару, али и знају све о њему; кућепазитељ познаје сваки дамар живота у кући (Velmar-Janković 2013: 15). Речи које су се изгубиле из употребе постају лозинке којима јунакиња призива слике и догађаје, људе, осећања и чулне сензације из прошлости, као и мртве који су јој били драги: „Ако бих, видиш, употребила израз *собна хаљина* уместо речи *шлафрок*, не бих могла да призовем ниједно од оних *сада* у којима разговарам са баком“ (Velmar-Janković 2013: 152–153). Али *шлафрок* није само реч-лозинка, него и ствар-лозинка: „Ако је реч *шлафрок* била лозинка да се призове нестало, ствар *шлафрок* је била могућност да се осети нестало“ (Velmar-Janković 2013: 152–153).

Будући да се језик социјално раслојава, речи носе обележја друштвених група и слојева. Речник једног времена увек је затрован политичким фразма специфичним за идеологију и образовање владајућег друштвеног слоја, при чему „говорници и не примећују да, једнако, деценијама, употребљавају исте речи и исте изразе, у готово истом синтаксичком редоследу, убеђени да изговарају нове садржаје“, истиче јунакиња (Velmar-Janković 2013: 247–248).

Интелектуално и емотивно редуковану свест оних који говоре Новојезиком у *Лагуму* одлично илуструје тренутак када тек стасали младићи, „потенцијални Робеспјери који још нису упознали сумњу“ у име Револуције хапсе њеног супруга, а речи које је требало да служе за идентификацију – да је „он тај Душан Павловић, рођен 1895, у Новом Саду, од оца Милана и мајке Марије, девојачко Јанковић, професор Универзитета и ликовни критичар, сарадник ‘Српског књижевног гласника’, ‘Летописа Матице српске’, ‘Уметничког прегледа’, члан Управног одбора ‘Српске књижевне задруге’“ – „звучале су и као оптужба и као оптужница. [...] изговарали су их са уверењем да изговарају ознаке за места непојамних злочина“ (Velmar-Janković 2013: 20–21). Дакле, интонација ових речи постаје носилац значења, као и судбине породице Павловић.

Изузетну филолошку истанчаност и приповедачко умеће С. Велмар Јанковић показује уочавајући кроз граматичко-стилска и социолошко-идеолошка обележја тог муцавог језика који су донели комунисти, при чему призива ин-тертекстуалну паралелу са Орвеловом представом осиромашеног језика тоталитарног друштва у књизи 1984:

„У већој или у мањој мери тим су језиком почињали да говоре сви: бујао је као нека силовита пузавица од осиротелих, обезличених речи, злокобно разбокорених. Бујао, али он сâм, тај језик, муцао: *Крени. Кажу. Хајде, друг. Стој, друг. Не може, другарице. Брже, другови. Удри*“ (Velmar-Janković 2013: 183).

Наиме, насупрот природној тежњи језика за богаћењем фонда речи, Новојезик или Новогвор има за циљ да што више осирوماши људски речник како би одвојио говор од мишљења, „јер што је избор мањи, мање је и искушење да се размишља“ (Orvel 2012: 209).

Рефлексије о Новојезику, а нарочито есеји о раслојавању језика на примерима употребе и нијанси значења личних и присвојних заменица, несумњиво припадају најбољим страницама романа *Лагум*. „Заменице су, у граматички, ђавољи накот“ (Velmar-Janković 2013: 191), закључује иронично јунакиња, јер оне изнутра подривају савршено осмишљен систем заташкавања у тоталитарном режиму. Ништа боље не представља Другост и однос *ја* и *други* него личне и присвојне заменице. Њихова улога у ванграматичкој стварности послератног доба, доба нових људи који говоре новим језиком, огромна је. Одсуство облика *моје* и *твоје*, *Ви* и *Ти*, представља „знак новог односа према личности онога који је *други*“ (Velmar-Janković 2013: 192).

Тако је у говору предратне грађанске класе присвојна заменица *наш* значила једно – оданост, услужност људи који су бринули о практичном животу грађанског сталежа (нпр. *наш* Милоје, *наша* Зора), док је у послератном времену значила нешто сасвим друго (ауторка тој присвојној заменици уз лик Зоре – издајнице која гризе руку хранитељску – даје посебно саркастичан тон). *Ми* је у послератној стварности одражавало одрицање од личног идентитета зарад заједничке оданости Партији, поготово ако је тај идентитет формиран на било којој врсти вредности и образовању грађанског друштва. Јунакињин свестан избор да не подлегне *истости* тоталитаризма и да насупрот обезличеном *ми* задржи свој стари идентитет садржан у проказаној заменици *ја*, која сваки пут означава јединствено биће, *личност* (Velmar-Janković 2013: 191; в. Рикер 2004: 146), за последицу је имао изопштеност из друштва и борбу за голу егзистенцију:

„Шта се то догодило са основним значењем садржаним у присвојним заменицама *мој*, *моја*, *моје* и *наш*, *наша*, *наше*? Старо значење, оно које сам познавала [...], не само да се сасвим изменило него је, и обезличено од непримерености, нестајало. Ништа више није било *моје*, још мање *наше*, ни предмети, ни људи. Значење се, очигледно, морало поново одређивати, сагласно овој непојмљивој стварности“ (Velmar-Janković 2013: 32–33).

Ново време после Другог светског рата донело је, дакле, уз нове људе и нове идентитете (што значи и нов начин мишљења, ходања, одевања), и нов језик, чије су основне одлике: доминантна употреба императива, присвајање свега као заједничког, тј. народног и успостављање лажне једнакости међу људима различите животне доби, друштвеног положаја, културног нивоа, интелигенције и образовања, лажне присности садржане у рођачком „ти“, незамисливе и недопустиве у патријархалном систему вредности грађанског друштва (уместо са „Ви“, иследници се обраћају професору и његовој супрузи са „ти“).

Али након изгона тог непријатељског облика заменице за друго лице, *Ви*, уследило је и раслојавање тога „ти“, осетно у боји и тоналитету, већ према томе да ли се ословљава особа од поверења, „друг“, или презрени бивши господин; а потом, наредних година, исто тако судбоносно раслојавање првог вида облика *ти* међу самим „друговима“, запажа јунакиња (в. Velmar-Janković 2013: 183–186). Јер „језик исказује истину и када је прерушава“ (Velmar-Janković 2013: 30).

ЛИТЕРАТУРА

Велмар-Јанковић 2012: Велмар-Јанковић, С. Историја и приповедање. Разговор водио Зоран Јеремић. – У: *Бездане светлости: о књижевном делу Светлане Велмар-Јанковић: зборник*. Прир. М. Пантић. Београд: Библиотека града, 2012, 5–47.

[**Velmar-Janković, S.** *Istorija i pripovedanje*. – У: *Bezdane svetlosti: o književnom delu Svetlane Velmar-Janković: zbornik*. Прир. М. Pantić. Београд: Библиотека града, 2012, 5–47].

Velmar-Janković 2014: Velmar-Janković, S. *Lagum*. Београд: Dereta 2013.

Константиновић 2006: Константиновић, З. Компаративна имагологија балканског и средњоевропског простора. – У: *Слика другог у балканским и средњоевропским књижевностима*. Ур. М. Матицки. Београд: Институт за књижевност и уметност 2006, 11–17.

[Konstantinović, Z. *Komparativna imagologija balkanskog i srednjoevropskog prostora*. – У: *Slika drugog u balkanskim i srednjoevropskim književnostima*. Ур. М. Maticki. Београд: Институт за књижевност и уметност 2006, 11–17.]

Lotman 1976: Lotman, J. M. *Struktura umetničkog teksta*. Превод и предговор Новца Петковић. Београд: Nolit, 1976.

Orvel 2012: Orvel, Dž. *1984; Životinjska farma*. Превео Константин Поповић. Београд: Завод за удžбенике 2012.

Пантић 2012: Пантић, М. Прозраци Светлане Велмар-Јанковић или слагање времена. – У: *Бездане светлости: о књижевном делу Светлане Велмар-Јанковић: зборник*. Прир. М. Пантић. Београд: Библиотека града 2012, 163–170.

[**Pantić, M.** *Prozraci Svetlane Velmar-Janković ili slaganje vremena*. – У: *Bezdane svetlosti: o književnom delu Svetlane Velmar-Janković: zbornik*. Прир. М. Pantić. Београд: Библиотека града, 2012, 163–170].

Riker 1993: Riker, P. *Vreme i priča*. Први том. Превеле Славица Милетић и Ана Моралић. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књиџарница Зорана Стојановића 1993.

Рикер 2004: Рикер, П. Сопство као други. Превео Спасоје Ћузалан. Београд–Никшић: Јасен 2004. [Riker, P. Sopstvo kao drugi. Preveo Spasoje Ćuzulan. Beograd–Nikšić: Jasen 2004]

Фуко 2007: Фуко М. Poredak diskursa: pristupno predavanje na Kolež de Fransu. Preveo Dejan Aničić. Loznica: Karpos 2007.

Mirjana M. Bečejski
Senior Research Associate, PhD
Institute for Serbian Culture Pristina – Leposavić
Leposavić, Republic of Serbia

Marija S. Jeftimijević Mihajlović
Senior Research Associate, PhD
Institute for Serbian Culture Pristina – Leposavić
Leposavić, Republic of Serbia

ЕДИНСТВО И РАЗДЕЛЕНИЕ В ЕЗИЦИТЕ,
ЛИТЕРАТУРИТЕ И КУЛТУРИТЕ
Международна научна конференция

Българска
Първо издание

Съставители

*Дарина Младенова, Диана Атанасова, Катерина Войнова, Лилия Трифонова,
Мария Маринова, Николай Папучиев, Франческа Земярска*

Научни редактори лингвистика

Дарина Младенова, Катерина Войнова

Научни редактори литература

Диана Атанасова, Лилия Трифонова, Франческа Земярска

Научни редактори антропология

Мария Маринова, Николай Папучиев

Редактор

Лора Султанова

Дизайн на корицата

Антонина Георгиева

Предпечатна подготовка

Албена Абаджиева

Формат 70/100/16

Печатни коли 34

Университетско издателство „Св. Климент Охридски“
unipress.bg

ISBN 978-619-7785-10-4

9 786197 785104

unipress.bg

